

התחדשות רחוב שנקין
סיכום מפגשי שיתוף תושבים ובעלי עסקים

רקע

עיריית גבעתיים יזמה הכנת תוכנית להתחדשות רחוב שנקין. התוכנית כוללת התייחסות גם לשדרות אפיקים, רחוב אפנר והמבוא ולגנים: אהרון ושולמית התוכנית מלווה מראשיתה בתהליך לשיתוף הציבור ודיאלוג עם בעלי עניין. מיד עם התחלת תהליך התכנון התקיימו שלושה מפגשים פתוחים לציבור הרחב, אליהם הוזמנו תושבים ובעלי עסקים. המפגשים התקיימו בבית ספר גורדון, שנמצא בשכונה, בתאריכים: 02/11/2011, 30/10/2011 ו- 06/11/2011. במפגשים נכחו גם בעלי תפקידים בכירים ברשות המקומית, ביניהם: ראש העיר, מנהלי אגפים ומחלקות ובעלי תפקידים רלוונטיים. המפגש הראשון יועד לסוחרים ובעלי עסקים והשתתפו בו כ- 25 איש ואישה. המפגשים הבאים יועדו לתושבי רחוב שנקין על פי חלוקה גיאוגרפית והשתתפו בהם כ- 80 וכ- 40 משתתפים בהתאמה.

מטרת המפגשים הייתה לידע על הכוונה להכין תוכנית, להציג למשוב התושבים את הלימוד לגבי המצב הקיים אותו ערך צוות התכנון, ולהגדיר במשותף סוגיות תכנוניות מרכזיות, בהן צריכה התוכנית להתמקד. בתחילת המפגשים הציג אמיתי הרלב, יועץ לשיתוף ציבור של התוכנית, את מטרת המפגש ואת הדרכים בהן יוכלו התושבים להשתתף ולהשפיע. בהמשך תהליך השיתוף יכונסו מספר קבוצות בעלי עניין (תושבים, בעלי כלבים, צעירים והורים, בעלי עסקים ועוד) למפגשים בהם יאותרו הצרכים והשימושים, ייבחנו זהות וייחוד הרחוב, על מה כדאי לשמור ואת מה כדאי לשנות. לאחר מכן יגובש קונספט תכנוני שיוצג שוב לתושבים למשוב. לאחר גיבוש התוכנית הסופית יערך תכנון מפורט לביצוע. ראש העיר פתח בתיאור המהלך להתחדשות עירונית והדגיש כי התחדשות רחוב שנקין היא חלק מהקשר רחב בהרבה של התחדשות העיר כולה. כוונת העירייה היא להגיע ליישום וביצוע התוכנית במהלך שנת 2012.

הצגת סקר המצב הקיים

כל תהליך תכנוני הוא תהליך המבקש להציע שינוי למצב הקיים. על כן, השלב הראשון בכל תהליך תכנון הוא לימוד מפורט של המצב הקיים המתבצע על ידי צוות התכנון. לימוד המצב הקיים התייחס לניתוח הרחוב בהקשר העירוני הכולל, ללימוד המערכת הירוקה והשטחים הפתוחים, לימוד מוקדי המשיכה ברחוב ולאפיון המשתמשים והפעילויות בו. בנוסף נערך ניתוח של המסחר ופיזורו ולימוד של מערך התנועה והחנייה. לאחר לימוד המצב הקיים הוגדרו הזדמנויות וסוגיות מרכזיות אליהן צריכה התוכנית להתייחס, לדעת צוות התכנון. הודגש כי התוכנית מתייחסת רק למרחב הציבורי (כלומר, לשטח הרחוב הנמצא בין קירות הבתים הפרטיים) והיא אינה מתייחסת למגרשים או לבתים הפרטיים. למצגת לימוד מצב קיים ראו באתר הרשות בכתובת:

<http://www.givatayim.muni.il/Openning.asp?Lang=1>

התייחסות התושבים לסוגיות חשובות שאינן בתחום התוכנית

תושבים רבים ניצלו את המפגש בו השתתפו ראש העיר, מנכ"ל העירייה ובכירים רבים נוספים כדי להעלות מצוקות וטענות הנוגעות למגוון סוגיות, גם אם הן אינן בתחום התוכנית. עיקר הדברים התייחסו לשתי סוגיות מרכזיות:

בינוי ותשתיות בשטח המגרשים הפרטיים

תושבים רבים ציינו את מצב המבנים הרעוע, את הבעיות הקשות בתשתיות (בעיקר ביוב) ואת תופעת פיצול הדירות הגורמת לעומס יתר על התשתיות הקיימות. נאמר כי תוכניות התחדשות עירוניות (כדוגמת תמ"א 38 או תוכניות לפינוי בינוי) עלולות ליצור עומס רב עוד יותר על תשתיות ציבוריות קיימות (אשר ינבע מתוספת דיירים בכל בניין),

אך מאידך הן עשויות להציע פתרונות, גם אם חלקיים, לבעיות חנייה (בתת הקרקע) חיזוק ושדרוג המבנים והתאמתם לתקנים הנהוגים כיום. עלתה בקשה לנסות ולסנכרן בין שיפוץ הרחוב לשיפוצים של מבנים פרטיים. שדרוג המגורים עשוי לסייע גם בפתרון החוסר הרב במקלטים וחדרים מוגנים. עלתה שאלה היתר להנחת אנטנות על ידי החברות הסלולאריות ברחוב.

תחזוקה, אכיפה ומפגעים

תושבים רבים ציינו מפגעים רבים ברחוב, תחזוקה לקויה של גנים ושטחי ציבור וחוסר באכיפה מספקת. נציין כי לחלק מסוגיות אלו תוכל התוכנית להתייחס ולהציע מענים וחלקם יפתרו בעקבות שדרוג הרחוב (לדוגמא: אספלט הכביש שייסלל מחדש, שיפור הניקוז, התאורה והטמנת תשתיות כפי שיתאפשר). מאידך, חלק מן הסוגיות קשורות בעיקר להיבטי אכיפה ותחזוקה אליהם ניתן להתייחס באמצעים אחרים. לדוגמא: הוצגו מפגעים של יתושים, מוקדי האכלת חתולים, עישון במרחב הציבורי, צפופי מכוניות וצואת כלבים.

תשתיות

ביוב וניקוז – תושבים רבים בכל המפגשים ציינו קושי גדול בתשתיות הקיימות. הודגשו בעיקר מפגעי ריח הנובעים מגלישות ביוב במקומות שונים ברחוב ומפגעי הצפות הנובעים מניקוז לקוי של מי נגר בזמן גשמים. בעיות אלו יוצרות ככל הנראה גם מפגעים נוספים של יתושים, מפגעי בטיחות ופגיעה נוספת בתשתיות.

תאורה - תושבים ציינו מקומות שונים בהם אין תאורה מספקת (לדוגמא: ברחוב המרי ועד שנקין 63, ברחוב המצפה, בגינת הכלבים ועוד). מחסור זה יוצר גם בעיית בטיחות אישי ופגיעה ביכולת לנצל את המרחב הציבורי בצורה מלאה. היו שהציעו להוסיף גם תאורה כאלמנט חזותי לנוי.

תשתיות כמפגע - עלה רצון לפעול להטמנת כמה שיותר תשתיות בתת הקרקע. תשתיות חשמל, קו מתח גבוה, פחי אשפה וכל תשתית אחרת המתאימה להטמנה. צוות התכנון הסביר כי להטמנת תשתיות עשויות להיות עלויות גבוהות במיוחד וכי הדבר יבחן לגופו של עניין בתוכנית.

תשתיות הקשורות לתנועה - רבים מאוד ציינו את רמת התשתיות הנמוכה עד כדי יצירת מפגעים באספלט הכביש, במדרכות, בספי הכניסה לחניות ועוד. עלו בעיות של חוסר רציפות במדרכות (מבחינת רוחבן) ובעיה של חניות כפולות ומשולשות הנובעת ממצוקת חנייה קשה. מעברי החצייה מסוכנים עקב שדה ראייה לקוי. הדעות נחלקו לגבי הצורך בהוספת פסי האטה. ישנו מפגע נוסף הנוצר כתוצאה משורשים של עצים אשר מרימים את המדרכה ופולשים החוצה. רוכבי קטנועים ציינו כי יש הצבע המשמש לצביעת סימונים בכביש גורם להחלקה וכי חלק מספי ההאטה אינם מסומנים כראוי.

תשתיות כלליות - מספר תושבים העירו כי הורידו את תחנת האוטובוס ברחוב סירקין ששימשה את תושבי הרחוב, אך לא הציעו חלופה במקומה. בנוסף עלה החוסר בשירותים ציבוריים ברחוב.

תנועת כלי רכב והולכי רגל

אחד הנושאים המרכזיים שעלו בכל המפגשים היה נושא התנועה. תושבים רבים העלו מגוון סוגיות הקשורות לתנועה ממונעת ברחוב חניות ומעבר הולכי רגל:

תנועת רכב ממונע - תושבים רבים ציינו את תנועת כלי הרכב כאחת הבעיות הקשות ברחוב. התנועה הכוללת תנועה עוברת, מחפשי חנייה, לקוחות העסקים ומשתמשים נוספים יוצרת מפגעי רעש קשים. רבים ציינו את הצפירות וחריקות הבלמים הנובעים בעיקר מבעיות החניה. עומסי תנועה נוצרים במקומות שונים, לדוגמא: עומס הקיים כל בוקר בצומת ויצמן-שנקין ועומס שנוצר מנהגים שחותרים דרך רחוב כצנלסון, מאחר ואין בו פרסה ומאחר וחונים ברחוב שנקין משני הצדדים. הדעות נחלקו לגבי מהירות הנסיעה ברחוב. היו שטענו כי "נוסעים כמו משוגעים" והדבר יוצר מפגעי בטיחות. אחרים טענו כי ברוב הזמן ישנם עומסי תנועה כך שלא ניתן לנסוע מהר. היו

שאמרו כי הבמפרים הקיימים אינם אפקטיביים. חלק מהתושבים הציעו להפוך את הרחוב למדרחוב. אחרים התנגדו לסגירת הרחוב לתנועה מוטורית אך הציעו לכלול אמצעים למיתון תנועה.

חניות - רבים ציינו את מצוקת החנייה ברחוב ובכלל זה גם את מצוקת החנייה לרכב דו גלגלי. חנייה כפולה יוצרת כאמור מפגעי רעש ובטיחות קשים. עוד נאמר כי ריבוי העסקים יוצר מצוקת חניה עבור התושבים וכי ליד מוקדים (לדוגמא קפה זליג) הדברים חמורים אף יותר. חניון העירייה נתפס על ידי משתמשי בתי הקפה ותושבים אינם מצליחים למצוא חנייה עם שובם שבעות הערב מן העבודה. תושבים הציעו לבחון אפשרויות לתוספת חניות בכל מקום שניתן. רעיון נוסף היה לסמן את החניות באופן שיחסוך כמה מקומות. עוד הוצע לאפשר חנייה בחניונים כגון חניון השקם בשעות הערב בהסדר מיוחד ולהגביל את החנייה בחניון העירייה רק לבעלי תו תושב. הצעה נוספת היתה להוסיף לחנויות הפרטיות שיפוע בטון כדי לאפשר לנהג לצאת ולחזור לחניה במהירות, בבטחה וביעילות ללא חסימה של נתיב הנסיעה.

הסדרי תנועה - חלק מהבעיות שעלו קשורות לתנועה העוברת ברחוב. תושבים רבים ביקשו כי התוכנית תתייחס להסדרי התנועה, לעובדת היותו של חלק מהרחוב דו סטרי וחלק חד סטרי ותציע פתרונות מתאימים. הולכי רגל - האזור מרובה במעברים להולכי רגל ומשתמשים בהם גם הורים שדוחפים עגלות. עם זאת, למרות התמרומים, רוכבי קטנועים עוברים בהם, דבר אשר יוצר מפגע בטיחותי. תושבים ביקשו לבחון פתרונות לבעיה זו. רבים ציינו את המדרכות הצרות הסובלות מהעדר הסדרה לחנית אופנועים במתחם.

תנועת אופניים - מספר תושבים העלו הסתייגות מהרעיון להוסיף שביל לרוכבי אופניים בחתך הרחוב הקיים. לתפיסתם המדרכות צרות דיין ואין מקום להוספת נתיב בלעדי לרוכבי אופניים. מעבר לכך, מיקומם של עמודי תאורה, עצים וספסלים במדרכות עלול ליצור בעיית בטיחות וקושי ליצור שביל רציף ומוגן.

מפגעים

מעבר למפגעים הנוצרים מתשתיות לקויות או אלו הנוצרות מתנועת כלי רכב עלו במפגשים מספר מפגעים נוספים:

ניקיון - למרות שמנקים את הרחוב, תושבים מעידים כי הפתרון הוא חלקי. ישנה גם בעיה של לכלוך המגיע מהעצים. התושבים הציעו להוסיף פחי אשפה ברחובות ובגנים הציבוריים ולהסדירם מבחנה ויזואלית. יש לכך חשיבות מאחר ובעלי חיים מחטטים בפחים ומפזרים את האשפה ברחוב. כמו כן, למרות שניקיון הרחוב השתפר, התושבים מציעים להמשיך ולתגבר את מנקי הרחובות ואת הפקחים אשר מוסמכים לאכוף את איסוף צואת הכלבים. בנוסף, משאיות אשפה יוצרות מטרדי ריח, רעש ופקקי תנועה. ישנם גם מטרדי רעש הנובעים מהזנת פחי האשפה בעת ריקונם למשאית. סוגיית צואת הכלבים עלתה על ידי תושבים רבים כבעיה קשה ברחוב ובגנים הציבוריים.

מתקנים - תושבים ביקשו להתייחס לנראות האסטטית ולמיקום של מתקני מחזור נייר, בגדים, פלסטיק וקומפוסט.

הממשק שבין המסחר הפרטי למרחב הציבורי

אחת הסוגיות המרכזיות לטיפול בתוכנית, שהוצגו על ידי אדריכלית התוכנית, לסיכום לימוד המצב הקיים, הייתה הממשק שבין המסחר ברחוב לבין המרחב הציבורי. נושא מעניין זה הוצג בחלק מן המקרים כבעל ערך, התורם לצביונו ולייחודו של הרחוב, אך לעיתים הוצג גם כמפגע. לחלק מהשימושים הפרטיים במרחב הציבורי פנים לכאן ולכאן. לדוגמא: כיסאות המוצאים בצמידות לחנות ומשמשים את באי החנות לשיבה, נתפסים ברובם כחלק מצביון הרחוב וייחודו. מאידך, יש הנפגעים ממעשנים היושבים בכיסאות אלו בעוברים ברחוב. שימושים מסוימים נתפסים כמפגע (לדוגמא: ירקות המוצגים מחוץ לחנות ירקות) בעוד שימושים אחרים נתפסים באופן חיובי (לדוגמא: מתלה עם בגדים המוצג מחוץ לחנות יד שנייה).

הממשק שבין המגורים למסחר ולעסקים

רחוב שנקין הוא בעל זהות ייחודית, קיים בו שילוב בין שימושים שונים הכוללים מסחר ומגורים. הסוחרים ביקשו למתג את הרחוב ולבדל אותו מרחובות אחרים על מנת ליצור אוירה אחרת שתמשוך תושבים וגם אנשים מבחוץ. למשל, לקיים ירידי אמנות, להתאים תאורה ולהוסיף ריהוט רחוב. היו תושבים שצינו כי בתי הקפה וחלק מהחנותיות יוצרים ערך מוסף לרחוב ותורמים לייחודו. מאידך, עלו גם קשיים הנובעים מקיום העסקים, ביניהם; הגברת מצוקת החנייה, חניה כפולה היוצרת מפגעי רעש (צפירות) ובטיחות, מפגעי אשפה ועוד. ממשק זה מציג גם את המתח בנושא התחבורה. למסחר אינטרס מובהק בתנועה העוברת. לתושבים, מצד שני, יוצרת תנועה זו עומס, רעש ומצוקת חנייה. במפגשי התושבים עלו הצעות, כאמור, להגביל את התנועה על ידי מיתון תנועה או לסגור את הרחוב כמדרחוב. התכנון יידרש למצוא את האיזון הנכון בין צרכי התושבים לבין צרכי המסחר המהווה כאמור חלק מייחודו וזהותו של הרחוב. עניין נוסף הוא קיומו של מסחר לא אטרקטיבי, מחסנים וכדומה הנתפסים שמי שאינם תורמים לרחוב ולזהותו.

הממשק שבין השטחים הפתוחים והגינות לתושבים השכנים

במפגשים הצג המתח שבין גינות ציבוריות לשכנים הגובלים. נאמר כי גינות ששודרגו (ע"י תוספת גינות, תאורה, מקומות ישיבה וכדומה) הפכו, במידה מסוימת למפגע עבור התושבים הגובלים בהן לדוגמא: ספסלים שהוספו ונותנים מענה להורים ולמבוגרים במשך היום משמשים גם נוער במשך הלילה הגורם לרעש. בעלי כלבים המשתמשים בגינות הציבוריות ציינו כי חסרים מקומות בהם יוכלו לשחרר את הכלבים. ריבוי הכלבים יוצר לעיתים ריכוז של צואה שלא מפונה ומפגע. היו שהציעו פתרונות שונים כגון: לסגור את הגינות בגישור ושער בשעות הלילה, להציב שלטים ומתקנים (שקיות) לבעלי הכלבים, להחליף את הדשא בחלוקי נחל (כדי שכלבים לא יוכלו לחפור), להגביר אכיפה ועוד.